

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 15. Satisfit Dubiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

quæ vel generaliter, vel specialiter tempus definiunt. *V. Barb. in c. si de terra. de Privileg.*

5. Perpetua censentur privilegia, quæ per modum Contractus obtenta sunt, quod duobus modis contingit. 1. si concedantur pretio accepto, vel propter merita & beneficia præstita. 2. si extraneo non subdito concedantur, in quo non est locus legi, sed contractui. *V. Anto. Peregrinum l. 1. de iurisb. Fisc. p. 61.*

VIII. Ex dictis duplex error corrigi potest, & debet. *Primus* illorum est, qui nimium tribuunt privilegiis suis, & abutuntur illis. Quo in genere aliqui Religiosi peccant contra Ordinarios locorum urgendo privilegia Ordini concessa. Non est intentio unquam Summi Pontificis, disciplinam ecclesiasticam sua liberalitate imminuere, sed stabilire potius, & augere. Præterea unicuique ius suum cupit integrum permanere, ita ut nemini auferat, quod suum est, cum non dominus bonorum ecclesiasticorum, sed fidelis dispensator constitutus sit. *c. Extuarum de auct. & usu pall. c. super eo. de off. de leg. Alius error* est oppugnantium privilegia ecclesiarum, & Ordinum, ubi contra innocentes aliquando bellum geritur. Metuunt videlicet Ordinarii, ne Religiosi suorum privilegiorum usu, suæ auctoritati & iurisdictioni officiant. Imptobus hic labor est, Zelus non secundum scientiam. Admittant socios laborum, ut fiant participes meritorum. *V. Vindicias privilegiorum Sc. Francisci à fonte.*

Satisfit Dubiis.

DVB. I. Quomodo interpretanda sint Privilegia?

Cum alia sint contra Ius, ut dispensationes in communi lege: alia præter Ius, ut potestas absolventi: alia meræ gratiæ, non nisi diversis decisionibus satisfieri Dubio potest. Dicendum igitur.

I. Privilegia Iuri communi contraria strictè interpretanda sunt, ne communi bono nimie obliant. Quoad hoc enim censentur odiosa.

Excipe *Primò*, quæ in favorem piæ causæ dantur. Nam ut dicitur *l. sunt persone ff. de relig. & sumpt. fun.* Summa ratio est, quæ pro religione facit.

Excipe *Secundò* si privilegium motu Principis proprio concessum sit.

II. Privilegia præter ius concessa, & meræ gratiæ, à quibus nullum, vel non estimandum aliis præiudicium metuitur, latè interpretanda sunt. *c. Olim de verb. sign. l. 3. ff. de const. Princ.* ubi dicitur, *Beneficium Principis quàm plenissimè interpretari debere. Dixi, à quibus nullum &c.* Nam si inde damnum emergere possit, restringenda erunt. V. g. Eximitur aliquis à iurisdictione Ordinarii, à decimis dandis, & simil. causam sufficientem habet Ordinarius, & decimator ad contradicendum, quia iure suo absque delicto suo privatur. Hinc si privilegium sonet, non esse dandas decimas ex prædiis propriis, non debet extendi ad prædia ab aliis conducta, quia talis extensio nocet decimatori. Neque enim rationabiliter præsumi potest,

potest, Principem velle exercere liberali-
tatem suam ex bonis alienis, & cum dam-
no innocentum. *Tuschus Concl. 729.*

III. In dubio interpretatio facienda est
secundum propriam, & usitatam verbo-
rum acceptionem. Privilegia enim non
plus operantur, quam verba exprimant
iuxta c. Privilegia Dist. 3. & c. Porro de
Privileg. Quocirca non oportet extende-
re ad personas, vel actus, qui in præscripta
verborum formâ non continentur. *Ex-*
cipe 1. nisi æquiparatio Iuris talem exten-
sionem postulet. Nam quia Prælati aliqui
episcopalem iurisdictionem habent, quæ
episcopis conceduntur, ipsis quoque tri-
bui credibile est. *Excipe 2.* Nisi extensio
fiat ad ea, quæ secundum consuetum mo-
rem utendi privilegii per se & ordinariè
accessoria sunt. V. g. Qui tempore inter-
dicti potestatem habet legendi Missam,
potest quemlibet non specialiter prohi-
bitum pro ministro adhibere. Hinc dicitur
l. 2 ff de iurisd. omni iud. Cui iurisdic-
tio data est, ea quoque concessa censetur,
sine quibus exerceri iurisdictionis exer-
ceri non potest. Valer quoque illud Ab-
batis in c. Quia nonnulli De cler. non re-
sid. Dispensatio contra Ius extenditur ad
necessariè consecutiva. *Excipe 3* nisi alio-
qui privilegium inutile reddatur, & omni
effectu careat. Nam ut *l. 1. ff ad municipi-*
palem dicitur, sic intelligi, & interpretati
privilegium debet, ut ultra Ius commu-
ne aliquid adferat. Contingit tamen ali-
quando, ut nihil novi tribuat, sed ma-
ioris explicationis, & securitatis causa
expetatur. *Suarez l. 8. De leg. cap. 22.*
num. 3.

IV. Privilegia sic interpretanda sunt, ut
non videantur odiosa, sed gratiam potius

adferant quam auferant, iuxta *Reg Iuris.*
61. Quod ob gratiam alicui conceditur, non
est in eius dispendium retorquendum.
Hinc aliqui volunt exemptionis Privile-
gium Regularibus concessum non obsta-
re, quo minus cum Prælati consensu se e-
piscopis subiicere queant, ut ab illis à cen-
suris, & irregularitatibus absoluantur.
Idem dici posse in casu, quo Prælati ne-
cessaria facultate caret, vel consentum in-
iuste negat. Hanc enim videri Summi
Pontificis mentem, quando contra Ordini-
arios exemptionem indulget. *Bonao. to.*
2. p. 81. Catanens in sum. V. Privilegium.
Ostiens. Silv. Azor l. 1. c. 23. Salat de leg.
Disp 17. S. 6. Em Sa. V. Gratia.

DVB. 2. An privilegia effectum suum
fortiantur, etiam antequam privilegiatis
cognita sunt?

R. 1. Privilegia quæ motu proprio con-
feruntur, effectum suum ordinariè non
fortiuntur, antequam innotescant c. *Si ti-*
bi absenti. De præb. in 6. ubi legimus, si e-
piscopus beneficium absenti conferat, ius
illi in beneficium non acquirit. Favet etiam
usus & consuetudo. Beneficia enim, &
dona non nisi acceptantibus adveniunt.
Quamobrem revocari possunt ante cog-
nitionem, & acceptationem. Contrarium
evenit, quando ex officio Prælati alicui
beneficium confert. *Dixi ordinariè.* quia
nihil verat aliter fieri si Principi placuerit.
Vnde multi dicunt donationem Ecclesiæ
factam ante omnem acceptationem valere,
& ius conferre. Quin etiam fieri potest, ut
reluctanti alicui beneficium aut privile-
gium detur, cum præcepto acceptandi, &
utendi. V. g. exemptionem ab obligatione
ieiunii. *Azor l. 1. c. 3. q. 5. & c. 23. q. 12. cum*
aliis à se citatis.

G g 2

R. 2. Pri-

R. 2. Privilegia in gratiam petentis concessa nulla certificatione, aut nova acceptatione egent. Neque enim si dubitaret, ex peteret. Imò affirmant DD. aliqui validum actum fore, si V. g. Caius missus ad summum Pontificem procuratore probabiliter, & verè præsumat, tali die summum Pontificem annuisse petitioni, & matrimonium cum cognata sua aliàs prohibitum contrahat. De beneficiis ecclesiasticis tamen aliud in iure statutum est. *c. Quia de concess. praben. Bonac. to. 2. p. 77. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. num. 28. Henric. l. 7. c. 20.*

DVB. 3. An reticentia Veri obsit privilegio concedendo?

R. cum distinctione. Quando explicatio causæ iure aut consuetudine requiritur, surreptitia censentur privilegia, si veritas celetur. At in privilegiis, seu rescriptis gratiæ nemini præiudicantibus, si proprio motu frant, nulla veri occultatio obesse potest, quia præsumitur, Principem absolute & simpliciter velle gratificari, nec ignorare quicquam illorū, quæ obesse possunt. Si tamen falsitas exposita, vel occultata Veritas causa principalis, & sine qua nõ concessio fuerit tam Rescripta Motus proprii, quam alia effectu carebunt. *c. Super lit. c. ad aures de Rescript. Azor To 1. l. 5. c. 24. Navar. in c. si quando de Reser. pral. 1.*

DVB. 4. An privilegiis uti liceat etiam extra proprium territorium? Negativam opinionem tuetur Navar. Consil. 6. de privil. & Suarez l. 8. de leg. c. 26. nr. 8. ut à Laymanno allegatur. Affirmativam Azor Tom. 1. l. 5. c. 23. q. 6. Sanchez l. 8. D. 31. Layman pag. 100. & Navarrus quoque in secunda editione. Sed quoniam alia privile-

gia sunt personalia, alia realia.

R. Qui pro se privilegium absolutum habet V. g. legendi libros hæreticos, vescendi carnibus in quadragesima, ubique locorum uti potest, modo scandalum absit: quia eiusmodi privilegia non constringuntur loco, sed absoluta, & personarum propria sunt. Si autem locale privilegium fuerit, locum in loco alieno non habet. Datur, exempli gratia, propter peculiarem carentiam ciborum quadragesimalium in hac diocesi facultas laeticiniis vescendi, ea licentia non licet uti in diocesi, ubi non est ciborum quadragesimalium carentia. Item in hoc regno usus armorum tibi conceditur; in alio prohibetur. *Igitur V. Salas de leg. Q. 94. Disp. 17. Sect. 10. Bonac. Tomo 11. pag. 80.*

*Cum fueris Roma, Romano vivito more
Cum fueris alibi, vivito sicut ibi.*

DVB. 5. Quomodo privilegia semel concessa confirmantur?

R. Generatim loquendo duobus modis. In forma communi, & ex certa scientia, quemadmodum DD. notant in *c. Quia diversitatem. de concess. prab.* Confirmatio ex certa scientia dicitur, quando Princeps privilegium confirmans, significat se plenam ipsius notitiam habuisse. Vnde fit, ut quamvis privilegium aliquando legitime collatum per non usum, vel ab usum, vel revocationem Superioris sublatum fuisset, de novo confirmetur, & innovetur. *Abb. Ioan. Andr. & alii DD. apud Suarez l. 8. de leg. c. 18. n. 3. Laym. l. 1. tr. 4. c. 24. n. 16.*

DVB. 6. An privilegia cum vita illius, qui dedit, expirent?

R. Negativè cum Nau. & aliis communiter.

niter. Ratio quia privilegium est favor, seu gratia Principis, quam cum vitâ ipsius terminari non convenit. *c. si cui nulla. de praben. in 6. & c. super gratia. de officio Iudicis deleg. in 6. Hinc Innoc. in c. Quod translationem. de off. leg. indulgentias à Legato Apostolico concessas manere docet, quamvis ipse officio defungatur. c. 1. & 2. 25. q. 2. c. Decet de Re. in 6. Nec obstat, quod mandatum obitu, mandantis extinguitur. l. Mandatum c. Mandati & c. relatum de off. Iud. deleg. Hoc enim idè fit, quia mandante sublatò executio mandatorum inutilis vel etiam damnosa redditur: quod in privilegiis locum non habet. Deinde meritò præsumitur, quemlibet Principem malle memoriam beneficiorum suorum perennare, quia gratior est, quàm mandatorum, quæ plerumque gravia, & molesta sunt. Archid. & Dec. in c. relatum de off. del. Mol. l. 2. de primog. c. 7. n. 63. Suar. de leg. l. 8. c. 31. Bonacina To 2. p. 87. Rosella. V. Privil. n. 2. Valens l. 5. tr. 33. §. 1. n. 4. Anton. Peregrinus l. 1. de iurib. Fisci pag. 62. & seq.*

Dub. 7. An revocatio privilegiorum, ut vim habeat, indicari legitimè debeat illis, quorum interest?

Resp. Revocatio concessionis simpliciter facta nihil operatur, quamdiu latet eum, cuius interest: aliàs innumerabilia damna, & incommoda sequerentur. Sotus Medina. Azor. alii. Dico simpliciter facta, hoc est, non præfixo tempore à r. que conditionibus à revocante adjectis. Nam si dicitur, non dari nisi pro uno mense, & manifestum est, eo elapso cessare. Non est tamen necessarium, ut singulis personis notificetur, quando commune est pluribus. Id enim vel impossibile inter-

dum, vel certè permolestum. Eo igitur modo revocatio, quo ipsa legum promulgatio fieri debet. Neque sufficit quilibet fortuitò oblata, vel obtrusa noticia, quam peregrè advenientes facere solent, sed ea, quam legitimam vocamus, ut in materiâ de legibus explicatur. V. quæ diximus in Proleg. §. 3. Salas de leg. D. 12. Sect. 2. Sanch. de Matr. l. 3. D. 30. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 28. Bonac. Tom. 11. pag. 92. Follerus in Praxi Cens. p. 485. Sotus l. 1. de iust. q. 1. ar. 4. Medina 12. q. 90. art. 4. Azor. l. 1. §. c. 22. q. 7.

Dub. 8. Quid de privilegiis vivæ vocis oraculo concessis sentiendum?

Resp. Revocata esse ab Urbano VIII. propter abusum fortè, & incertitudinem illorum, aliæque incommoda, quæ exemptiones parere solent. Est autem hic notandum i. revocationem intelligendâ de privilegiis, non aliter, quam vivâ voce concessis. Nam quæ in corpore Juris alic. Ordinis, vel scripto continentur firmamant. 2. quod Diana monet Tr. 14. resol. 17. per revocationem prædictam nō tolli privilegia sic concessa ante Greg. XIII. quæ ex certa scientia illa confirmavit.

Dub. 9. De altari privilegiato. Ita vocatur, cui Summi Pontif. auctoritate addita gratia, seu Indulgentia est, vi cuius Sacerdos in eo Missam legēs animam è purgatorio liberare queat. Zypæus l. 5. Respon. de 10. Can. Responso 5. notat sequentia. 1. Si præscribitur Missa legenda de Requiem conditionem omnino implendam esse: quando autem non præscribitur, dici posse de Sancto, vel de tempore. Navar. de pæn. & remiss. Consil. 37. 2. Cùm deputatus est certus Missarum numerus v. g. quindecim quotidie legendarum in Ecclesia, intelligi moraliter, ita ut si fortuitò,

to, vel casualiter interdum non fiat, privilegium irritum sit: alioqui nullibi obtineret, cum Fer. V. & Sabb. hebdomadae sanctae plures Missae non legantur. 3. quia Sacerdotibus Ecclesiae altaris privilegiati tantum praedicta gratia conceditur, non participare hospites, quamvis ejusdem Ordinis, & pro tempore eidem Superiori subiecti sint. 4. Eiusdem generis & valoris in eadem Ecclesia Indulgentias esse simul non posse, imò dubium est, an nondum elapso septennio, impetrari renovatio possit. 5. quamvis publicare non liceat absque Ordinarii licentia *Conc. Tr. Sess. 21. c. 9.* & sic videri possit computandum septennium à die publicationis, nihilominus id non videri securum. *Ita Zypaeus.* Vidi ego in quadam Ecclesia positum altare privilegiatum cum hisce conditionibus.

1. Ut in Ecclesia Altaris privilegiati quotidie 7. Sacerdotes Missam celebrent.

2. Indulgentiam pro liberanda anima obtineri posse in die Comm. fidel. def. & per ipsius Octavam diebus singulis. Deinde Feria 2. qual. per annum.

3. Ut Sacerdotes ejusdem Ecclesiae tantum ea gratia fruantur.

4. Ut septennio & non amplius duret. Ita concess. Innoc. X Anno 1647.

NOTA. *Barb. in Sum Decis. Apost. n. 478.* Missam in Altari privilegiato, ut effectum suum habeat, nunquam nisi de Requiem dici posse tradit, licet in Indulto non exprimat, idque decisum esse à *Congreg. Rituum in Pistoriensis quad. 1. lun. 1601.*

DUB. 10. Vtrum magis expediat, augere privilegia, an minuere?

Resp. Cum improborum hominum ubiq; major sit numerus, quam bonorum,

pauci etiam Regularium perfectioni sedulo & impense studeant, minuenda potius, quam augenda privilegia esse quibusdam videtur; idque propter multa incommoda, pericula, & damna, quae inde promanant. Verè enim *Terentius Comicus in Heaut. Deteriores omnes summus licentia.* Nam si oculos intendas, videbis 1. incredibilem quandam animi elationem ex eo natam, quod se liberos esse à communi Subditorum jugo, & subiectione cernunt. Atque hic morbus nobilium proprius est. 2. Immunitas parit lites, & contentiones, dum hi privilegia sua conservare, vel etiam ampliare, illi verò minuere nituntur, vel omnino tollere. 3. consequitur invidia, juxta illud *Horatii l. 1. ep. 2. Invidus alterius rebus marcescit opimis.* Hinc non raro leditones oriuntur in populosis urbibus. 4. Nec scandala desunt, & scandalis maledicta consociata. Cives ex g. ad vigiliis coguntur, laboribus & tributis onerantur, Clericis verò propter privilegia parcitur, fremunt indignantur, Magistratum diris devovent, Clerum extinctum vellent, denique vindictam meditantur, & aliquando secessionem. 5. privilegiati parum memores finis, propter quem privilegia conceduntur, qui ferè est honorare virtutem, & promoveri, abutuntur illis, & plus æquo libertati indulgent. Exemplum quotidianum in Ecclesiasticis vide. Nonnullis concessum est, ut censeantur in choro praesentes, si veniant ad epistolam sacri, vel in vesperis ad tertium Psalmum: illi dum Missa, aut Vesperae canuntur, in porticu templi obumbalant simul colloquuntur, jocantur, & nugantur. Tandem sub mediū sacri aut Vesperarum chorum subeunt, non alio gestu, habi-

habituque quam ludiones in tabernam irruere solent. Distributiones nihilominus cum jurgio exigunt, nec quisquam illis utpote potentioribus negare, vel contradicere audet. Inter Regulares familia exempli reperiri probè scio, sed tegere satius est, quam evulgare. Optimè dixit olim mihi notus, & familiaris scriptor P. Adamus Contzen l. 5. c. 7. Censeo eum

qui multa privilegia, immunitatesque concedit, vim & netvos principatus (adde virtutis & pietatis) incidere, seditio- nibus materiam præbere. V. Conc. Trid. Sess. 24. c. 11. Panegyricum Bamberg. cap. 14. Tholos. de Rep. l. 18. c. 2. n. 20. Decius in Reg. 68. In omnibus causis Vallens. l. 5. tit. 33. §. 2. Oldendorp. tract. de iure singulari. §. de pri- vileg.

TITULUS XVI.

De Abbate.

I. **A**bbatis nomen Hebraicum vel Syriacum, generaliter Patrem significat. Marci 14. v. 28. ad Rom. 8. v. 15. ad Gal. 4. v. 6. Nunc per appropriationem solis Monachorum, & Regularium quorundam summis præfectis tribuitur; atque ita iidem sunt Monasteriorum præfides, Antistites, Prælati, Archimandrita, Cœnobiarchæ, Hæteriarchæ, Abbates Vulgò: meminisse nimirum eos convenit, quòd non tam potestate, & vi coactiva, quàm paterno aff. & commisso sibi fratres, ac filios regere debeant. Unde in c. si religiosus 27. de elect. in 6. dicuntur vice Dei super Regularium capita positi. Eisdem licet spontos Ecclesiarum suarum appellare c. Quia propter 42. de elect. in c. si verò relinquens tr. 5. Novella 5. vocantur Reverendissimi. V. Anton. Perez in c. 2. Reg. S. Bened.

II. Duplex Abbatum species est. Alii sæculares, qui Canonorum Regularium Ecclesiis Collegiatis præfunt Az. 11. l. 3. c. 19. Miraus de Collegiis Canonior. c. 122. alii

Regulares, qui præfunt Monachorum conventibus. Horum aliqui sunt insulati: alii pastorale duntaxat pedum gestant. Alii iterum sunt exempti, alii non exempti. Exempti jurisdictionem Episcopi, & cujuscunq; Papa inferioris non agnoscunt, quamvis Episcopalia jura, de quibus 16. q. 1. c. pervenit à loci Episcopo petere teneantur. Non exempti Diocæsano subsunt: quemadmodum alii Clerici. Item alii exempti sunt à jurisdictione Episcopi tantum ratione Monasterii, & personarum illius: alii etiam ratione populi, & territorii. Tholos. l. 15. Synt. c. 31. Laym. l. 5. tract. 9. c. 13.

§. I.

De Electione Abbatis.

I. **I**N Abbate eligendo requiritur 1. ut profectus sit. c. Abbatem in Monasterio. 18. q. 2. c. cum in Magistrum. de elect. c. Nullus Religiosus eo in 6. Requiritur 2. ut sit